

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

Pályázati eljárás száma: VKK/02/2008																											
Program neve: A termelői és fogyasztó árak pontos eltéréseinek meghatározása Magyarországon és a többi EU-tagország között, az eltérés okainak meghatározása, javaslat azok megoldására, kevésbé ismert és használt elemzési módszerek gyakorlati bemutatása, megismertetése																											
A támogatási szerződés száma: AL/0389/2008.																											
Kedvezményezett neve: Agrárgazdasági Kutató Intézet																											
Szakmai felelős neve: Györe Dániel																											
A Program befejezésének határideje: 2008. december 31.																											
A beszámoló csak részeredményre vonatkozik: ¹ ☐																											
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td colspan="4" style="text-align: center;">GAZDASÁGI VERSENYHIVATAL</td> </tr> <tr> <td style="width: 15%; text-align: center;">2009</td> <td style="width: 15%; text-align: center;">ÉRKEZETT JAN 21.</td> <td style="width: 20%;">Vj. ügyszám:</td> <td style="width: 20%;">Bejelentés sz.:</td> <td style="width: 30%;">Pályázat sz.:</td> </tr> <tr> <td colspan="5" style="text-align: center;">Intézkedésre kijelölt szerv, egység <i>Idh. Intézet</i></td> </tr> <tr> <td colspan="3">Betalószám:</td> <td colspan="2">Érkeztető szám:</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: center;"><i>AL/0092/2009</i></td> <td colspan="2" style="text-align: center;"><i>h&B</i></td> </tr> </table>				GAZDASÁGI VERSENYHIVATAL				2009	ÉRKEZETT JAN 21.	Vj. ügyszám:	Bejelentés sz.:	Pályázat sz.:	Intézkedésre kijelölt szerv, egység <i>Idh. Intézet</i>					Betalószám:			Érkeztető szám:		<i>AL/0092/2009</i>			<i>h&B</i>	
GAZDASÁGI VERSENYHIVATAL																											
2009	ÉRKEZETT JAN 21.	Vj. ügyszám:	Bejelentés sz.:	Pályázat sz.:																							
Intézkedésre kijelölt szerv, egység <i>Idh. Intézet</i>																											
Betalószám:			Érkeztető szám:																								
<i>AL/0092/2009</i>			<i>h&B</i>																								

1. Ismertesse a Program megvalósításának menetét, írja le a végrehajtás egyes lépéseit és csatolja a végrehajtás során keletkezett fontosabb dokumentumokat! Sorolja fel a Program megvalósításában közreműködőket (a Kedvezményezett részéről vagy megbízása alapján)!

A program megvalósulása 2008 nyarán vette kezdetét. Első lépésben a rendelkezésünkre álló forrásokból (könyvtári és interneten történő kutatómunka) megpróbáltuk összeszedni a kutatásunkhoz kapcsolódó, releváns hazai és nemzetközi szakirodalmat. Emellett megkezdtük egy adatbázis felépítését is, ami az uniós országok termelői és fogyasztói árait tartalmazza. Az árelmélet és az erre épülő modellek pontosabb megismerését nagyban elősegítette a 2008 októberében történt németországi tanulmányutunk, melynek keretében Németország több kutatóintézetének szakértőivel folytattunk tárgyalásokat. Az itt nyert hasznos információk tovább segítették a témában való további elmélyedésünket, s számos korábban felmerült kérdésre is választ kaphattunk. Az így nyert eredményeket 2008 novemberében és decemberében dolgoztuk fel, s így december végére, január elejére készült el a tanulmányunk.

A tanulmány megírásában Wagner Hartmut és én, Györe Dániel vettünk részt. Wagner Hartmut elsősorban az árelméleti rész kidolgozásában, míg én a termelői és fogyasztói árak alakulásával, és annak elemzésével foglalkoztam.

¹ Amennyiben a szakmai beszámoló a Program valamely fázisában született részeredmény(ek) bemutatására szolgál, a beszámolót csak az adott részeredményre vonatkozóan kell értelemszerűen kitölteni.

2. Részletesen ismertesse és értékelje a Program eredményeit!

1. szakmailag / tudományos szempontból

- A hazai és nemzetközi szakirodalom feldolgozása alapján arra a következtetésre jutottunk, hogy a termelői ár csak kisebb részben határozza meg a fogyasztói árat, a nagyobb arányt egyéb tényezők alakítják.
- A termelői ár változása egyre kisebb mértékű hatást vált ki a késztermékek fogyasztói árában.
- A mezőgazdasági termékek és élelmiszerek piacán az elmúlt 1-2 évben igen hektikus ármozgások voltak megfigyelhetők, amelynek következtében a jövőt illető árváltozások egyre kevésbé lesznek kiszámíthatóak.
- Egyes termékek (például a gabona, illetve a kőolaj) árának változása közvetetten hatással van a többi termék árának alakulására.
- Az élelmiszervertikumban a koncentráció aránytalanságai is hozzájárulnak az egyes piacokon tapasztalható árkülönbözet kialakulásához.
- A globalizációval egyre erősödő importnövekedés szintén hatással van a belpiaci árak alakulására.
- Az Unió egyes tagállamaiban a termelői és a fogyasztói árak tekintetében jelentős eltérések figyelhetők meg.
- Az egyes termékek termelői árai az EU-ban fokozatosan közelednek egymáshoz, de egységes ár kialakulására a későbbiekben sem lehet számítani.
- Az Európai Unió egyes országaiban az egy főre eső GDP és a fogyasztói árszínvonal alakulása között – az esetek többségében – egyenes arányosság figyelhető meg.

2. a pályázati célkitűzésekkel összefüggésben

A pályázat célkitűzése az volt, hogy a magyar és uniós termelői és fogyasztói árak pontos eltérését, s annak okait meghatározza, s javaslatot tegyen annak megoldására. Emellett ennek keretében ismertesse a hazai és nemzetközi szakirodalomban használt elemzési módszerek. Az előző pontban ismertetett felsorolás igazolja, hogy a szerződésben foglalt feltételeket sikerült teljesítenünk.

3. újszerűség bemutatása

A tanulmány a releváns hazai és nemzetközi szakirodalom összegyűjtésével számos újszerű, illetve hazánkban még nem, vagy kevésbé ismert fogalmat („sticky price”) mutatott be, ismertetett. Emellett az árrobbanás termelői és fogyasztói árakra gyakorolt konkrét, számszerűsíthető hatásai sem jelentek még meg ilyen részletességgel korábban a hazai szakirodalomban.

4. a továbbfejlesztés lehetőségei (pl. Program kiterjesztése, további kutatás, módosítás szükségessége)

A tanulmány továbbfejlesztésére számos lehetőség lehet. Az elméleti háttér további feltérképezésével a termelői és fogyasztói árakra gyakorolt hatások tovább bővíthetők. A későbbiekben hasznos lehet egyes külföldön használt modell hazai esettanulmányon történő szemléltetése is. A magyar és uniós termelői és fogyasztói árak alakulása az egyes termékcsoportok részletesebb elemzésével, vagy az egyes országok fogyasztói szokásainak vizsgálatával további új eredményeket hozhat.

5. az eredmények hasznosításának lehetőségei

A tanulmány eredményeit több területen, például az államigazgatásban (minisztériumok), a kutatásban (kutatóintézetek), illetve az oktatásban (egyetemek, főiskolák) is hasznosítani lehet. A tanulmány egyes részei, például a fogyasztói árak alakulása, szélesebb körben, a hazai társadalom számára is hasznos információkat nyújthat.

3. **Sorolja fel és mellékelten csatolja a Programmal (annak eredményeivel) összefüggésben született tanulmányokat, kiadványokat, publikációkat, előadásokat stb.! A Program végrehajtása mennyiben segítette a Programban résztvevők tudományos előmenetelét?**

A program 2008 év végén valósult meg, így az idő rövidege miatt eddig nem volt lehetőségünk az ebből nyert eredmények bemutatására. Az idei évben (2009-ben) tervezzük a témában előadás(ok) megtartását, valamint cikk(ek) publikálását is.

4. **Mutassa be, a Program megvalósítása mennyiben felel meg az eredeti munkatervnek (ütemezés, eredmények, esetleges eltérések indokai, különös tekintettel a támogatási szerződés módosítása nélkül végrehajtottakra)!**

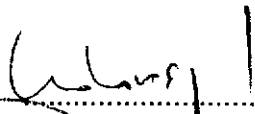
A program szinte teljes egészében megfelel az eredeti munkatervben foglaltaknak. A pályázatunkhoz képest 30%-kal kevesebb támogatást kaptunk, így a korábban tervezett kiadásokat is megpróbáltuk ilyen mértékben csökkenteni. A tanulmányút költsége (elsősorban a forint gyengülésének köszönhetően) a tervezettnél nagyobb költséget emésztett fel, amit az eszköz-költségek és a munkadíjak csökkentésével ellentételeztük. A támogatási szerződés eredeti példányát – rajtunk kívülálló okok miatt – csak december közepén kaptuk meg, így a munkadíjak kifizetését csak az idei év elején tudta munkáltatónk megvalósítani.

5. **Amennyiben rendelkezésre áll, csatolja a Program résztvevői / célcsoportja által készített értékelést!**

Ilyen értékelést nem készítettünk.

Kelt: Budapest, 2009. január 14.

.....
Szakmai felelős aláírása

.....
Kedvezményezett (képviselőjének cégszerű) aláírása

